

2026-08-19

§ 100 2026.257 KS

Grundläggande granskning av kommunstyrelsen och nämnder år 2025**Ärendebeskrivning**

Azets Revision & Rådgivning har av Alingsås kommuns revisorer fått i uppdrag att genomföra en grundläggande granskning av kommunens nämnder och styrelse. Syftet med granskningen har varit att översiktligt bedöma om kommunstyrelsen och granskade nämnder har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Granskningen har avsett kommunstyrelsen, socialnämnden, barn- och ungdomsnämnden, kultur- och utbildningsnämnden, tekniska nämnden, bygg- och miljönämnden, vård- och omsorgsnämnden samt överförmyndarnämnden.

Azets samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt har en tillräcklig struktur för sin styrning av verksamheten, ekonomin och den interna kontrollen. Azets bedömer dock att det föreligger ett antal utvecklingsområden främst kopplat till verksamhetsstyrningen men även andra områden som är unika för respektive nämnd.

Azets rekommenderar kommunstyrelsen och granskade nämnder att:

- Säkerställa att framtagna inriktningar och nyckeltal har målnivåer, i syfte att stärka mätbarhet och uppföljning.
- Utveckla internkontrollplanens struktur så att frekvens för uppföljning framgår på ett tydligt sätt.

Azets rekommenderar även granskade nämnder att:

- Fortsätt bevaka handlingsplanens effekter i syfte att kunna vidta ytterligare åtgärder vid eventuella avvikelser. (Rekommendationen gäller socialnämnden.)
- Utveckla arbetet med intern kontroll i syfte att säkerställa att internkontrollplanen i större utsträckning speglar nämndens kärnverksamhet och inbegriper väsentliga kontrollområden. (Rekommendationen gäller vård- och omsorgsnämnden.)

Enligt missiv daterat den 11 maj 2026 har revisorerna överlämnat revisionsrapporten för yttrande, med följande frågeställning: *"Utifrån resultatet av den genomförda granskningen och lämnade rekommendationer, vilka åtgärder avser ni att genomföra?"*.

Beredning

Kommunledningskontoret har i skrivelse den 11 augusti 2026 lämnat följande yttrande:

Kommunledningskontoret har tagit del av revisionsrapporten och instämmer i huvudsak i de redovisade observationerna samt delvis i de rekommendationer som framförs.

Enligt nuvarande styrmodell utgår nämndernas grunduppdrag från fyra styrande processer: ekonomistyrning, hållbar utveckling, kvalitetsstyrning samt arbetet mot målet att bli Sveriges

2026-08-19

mest effektiva kommun. Att infria detta mål åligger samtliga nämnder, bolag och verksamheter. En förutsättning för det övergripande målet ska kunna infrias är ett aktivt arbete med metoder för ständiga förbättringar utifrån respektive grunduppdrag. Den övergripande målsättningen bryts inte ned av nämnderna. Varje nämnd ska istället kontinuerligt analysera och bedöma hur den egna verksamheten kan bidra till att uppfylla målet och vilka åtgärder som krävs för att öka effektiviteten. Kommunstyrelsens och nämndernas främsta verktyg för uppföljning av målstyrningen är den årliga genomlysningen av respektive nämnds verksamhet. Inom ramen för genomlysningen redogör nämnderna för kvalitet och ekonomi med stöd av statistiskt underlag och nyckeltal - och processen ligger till grund för de förbättringsområden som pekas ut.

I enlighet med Alingsås kommuns styrmodell har nämnder också möjlighet att i samband med budget välja ut prioriterade politiska inriktningar. Dessa syftar till att på ett kortfattat sätt tydliggöra för förvaltningen vad som är viktigt att förhålla sig till eller hur arbetet ska utformas för att nå den politiska viljan. Uppföljningen av de politiska inriktningarna sker på nämnds nivå. Det finns inga krav på att de politiska inriktningarna ska kopplas till specifika nyckeltal med fastställda målvärden. Kommunledningskontoret bedömer att ett sådant krav skulle begränsa det politiska handlingsutrymmet och riskera att fokus förskjuts från en nyanserad beskrivning av den politiska viljan till val av nyckeltal och kortsiktiga målvärden. När kommunen tillämpade den tidigare styrmodellen uppstod återkommande diskussioner om hur målvärden skulle sättas och motiveras. Kommunledningskontoret bedömde att detta fokus på enskilda nyckeltal inte var värdeskapande. Ett sådant arbetssätt riskerade antingen att leda till lågt satta målvärden för att säkerställa måluppfyllelse eller till höga långsiktiga mål som i den årliga uppföljningen framstod som avvikande. Konsekvensen blev att uppföljningen kom att handla mer om indikatorernas status och färgmarkeringar än om den bakomliggande analysen.

För att stärka transparens, tillit och arbetet med kommunövergripande risker behövs en mer strukturerad internkontrollprocess. Lagändringarna i kommunallagen från 1 juli 2025 förstärker nämndernas ansvar och ligger till grund för ett nytt styrdokument för riskbedömning och kontrollåtgärder. I samband med kommunstyrelsens genomlysning 2025–2026 redovisades att internkontrollprocessen utgör ett område där en förflyttning kan bidra till ökad effektivitet. Mot denna bakgrund har kommunledningskontoret påbörjat framtagandet av ett nytt styrdokument som tydliggör och reglerar internkontrollprocessen, likväl som kommunövergripande riskbedömningar och kontrollåtgärder. I kommunstyrelsen genomlysning 2026-2027 föreslås en vidareutveckling och effektivisering av utvecklingsarbetet genom en samlad översyn av intern kontroll, budgetprocess och resursfördelningsmodell. Det skapar bättre förutsättningar för en tydlig styrkedja som präglas av förutsägbarhet och ett årshjul med integrerade moment av planering, uppföljning och kontroll.

Kommunledningskontoret bedömer, mot bakgrund av redovisade överväganden, att det inte är aktuellt att vidta åtgärder i enlighet med revisionens första rekommendation. Vidare görs bedömningen att revisionens andra rekommendation stödjer det utvecklingsarbete som redan pågår. Åtgärder i linje med revisionens rekommendation kommer följaktligen att genomföras inom ramen för detta arbete. Kommunledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen antar detta yttrande som sitt eget yttrande och som svar på Grundläggande granskning av kommunstyrelsen och nämnder 2025.

Utdragsbestyrkande

2026-08-19

Beslut**Förslag till beslut i kommunstyrelsen**

Kommunledningskontorets yttrande i tjänsteskrivelse antas som kommunstyrelsens eget yttrande och som svar på Grundläggande granskning av kommunstyrelsen och nämnder 2025.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse - Svar på Grundläggande granskning av kommunstyrelsen och nämnder 2025
- Grundläggande granskning 2025